

vzadu<sup>2</sup>  
<voze>

Sp. <ve voze>

Z. NR 4, 309 (TFF)



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

vziti

3-pl. veman lid.

Z. NR 3, 111 (A. V. Tric)



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

vzformenouti

147 v obec. čís. vzformněl  
některá se vzformnět

neolog.

// vzformenul (části už zaformenul)

Šubaty NR 12



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

za 2

210 "na vypádivém' firdovecíného wicém' rozličného depozitu  
modalit" m. 5<sup>7</sup> u kvari častě

<stisla mu za fichelis povzdechenu ruku>

<krel za svitkela oči>

<dodala za slavnostného fuzonu>

211

2 NR 9, 211 (kvaria)

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

232 frve', drube', brict' // predae - za drube' -  
'friderikum'

v obci už počátkem 17. stol.  
nafi. u P. Draly ze Thore

233 predue jako v'ctove' slovo už ve Velšlva  
wešle v'ny. l. c. 20 za frve' - za drube' není spr.

m. fo frve' - fo drube'  
do škol, fo l-ry, do brusi  
MB<sup>1</sup> & MB<sup>2</sup>: sfr frve' - drube'  
fo frve' // fo drube' - po drube'

MB<sup>3</sup>: odvolala stanovisko MB<sup>2</sup>, lid užíva' za jedno -  
za drube'  
X fo frve' - fo drube' 'po kole kate'

234 dodnes trvají předdule  
za asi podlé adv. rajiste, začaste, zavcás, radost  
v'zu předl. v'zaru gl anj, p'sud'ovj  
Zichkinnu nic není za te 20 >  
sfr, nelze v'žadovat arch. frve' - drube'  
fo frve' - fo drube' ... ma' frus' v'zaru Zub NR 5

kačiči.

začla, spř. začala

Z. NR 7, 22 (Hamuř)



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Zahy  
arch. 'včas/zavčas'  
zlyb-je hladene miesto brzo

Zub. NR<sup>v</sup> 4, 7

mo'dne' m. brzo

Z NR 4, 307 (T Fr)

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

zachrániti čeho  
Lunochelav →

sp. - co

Z. NR 9, 208 (Lunava)



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM



zachiti + inf.

zachitel kamit, p. zachitelo se mu + inf.  
zlyt-geolog.

Z. NR 7, 23 (Hanus)



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Zajímavosti Boho  
<referenta>

2 list. geology. Z. NR 7, 23 (Hann)



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Záležitost

pro Angelegenheit

váživne důležitost, později záležitost

Stejně: potřebné slovo, jeho odmitáním se ochuzuje jaz. (NKa uazě  
HBC, 6)  
musely stač. věc, učitvat jin tam, zde věc ustal, uaf. affaire.

Zub NR 8, 74

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Kalitovati čelo  
< sve' frud' časti >

288- neolog.

Z. NR 7, 23 (Hauš)



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

zamedivěriti

m. pojala ji nedivěra  
nedivěritivě prouloviti

zlyt-veolog.

Z. NR 7, 24 (Hawir)



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

zapátratí po olovi  
28f.

Z. NR 8, 55 (A. Vyskočil)



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Započátkový

Koň dostává z Franty Šumavského  
a flod určité narození

Zub NR 7, 98



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Zapocití

zví dosti nepřirozeně in. počítí // zacítí  
asi od pol. 16. stol., ale opid.

snad je to výsledek 'vzděm' po- a za- v době, kdy  
se za- začalo sítit na úřum po-

Zub NR 7, 98-9



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM



Zapomenuti

146 starši' tvar zapomenul, novotvar zapomnel (Vel, Kral B, Koum, Hdj p e)  
novotvar skoro jen u zapomnel

vlast sloa founietti - founeti.

147 v obec. ces. dves. be zue zapomnel (// skoro zastar. zapomenul, knochem kicdi')

odtud & daliku pred founov'ne slozennam

ne'ra' se zapomnet, zapomnety, zapomnena'

v dobe obroz. i jine tvary, kafi jsou zapomnena (Hlas)

148 "tvary jide zapomnety; zapomnena, zapomnena nemaji skoro nijake'  
ofony v munitexti nachov'ne, zdy' jaz'ka uzivetsi' casti  
nachov'ne ovetsi' uzeni' tvary' tech vesna', nemaji se z fva  
sklenati se casti j - a spie

Flajshaus odmita' zapomnena (NR 1, 236, 284)

Zabaz NR 12

Zafoviděti  
Zafoviděti, Sfr. dě-

Zub NR 4, 65



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

zaprositi

oči z-ily  
zob. weblog.

Z-NR 7, 23 (Hanus)



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

zaprovozovali:

chtělo se mu trochu z-t

zlyt-geolog.

Z. NR 7, 23 (Hannš)



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

zapřemítati.

obst.-neoloz.

Z. NR 7, 23 (Hauvš)



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

zapůsobiti na Solov-  
zbyt. neolog.

Z. NR 7, 23 (Hann)



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

zářít reuti.  
Zubaty'!

< zářít zumbalo >

"snad každý by řekl \*: ten zářít utekl jako voda  
řeka se ušede to zářít

Z-NR 7, 26 / (Hannö)



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

zastaviti x zastavit se

/ zastavovati x zastavovati se

„O voze jducímu lze říci, že zastavil i že se zastavil,  
ale je rozdíl: voze zastavil lze říci jen, je-li vůz  
řádem vůlí člověka, jde to o voze, který svou tíhou  
spjel po nakloněné ploše, uvedl tak uvořka. Neuvažuje  
shodiny, stroj, je mu dochází hybridní síla, vůz, který od  
nádrži sjíždí dvan se v pohyb bez vůle člo-  
věka, zastavuje se, loď, vůz, vlaď, jež gly v pohyb  
uvedem člověkem a je mu řízen, zastavuje  
nebo zastavuje se, podle toho, chceme-li si  
nechceme vyjádřit, je se to deje vůlí člověka.

Zub NR 10 35



zasunovati co / zasunouti co

< spis do kapsy >

„neřívz.“

Z. NR 9, 216 (Urania)



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

zaučísuť:

u. prof. M. Luviti uči suč

zbyť-ucolog.

Z. NR 7, 24 (Hann)



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Zanti Gati

chce se umi z-t

zbyt-ueolog.

Z. NR 7, 23 (Hann)



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Zavaňati

zšt. geolog.

Z. NR 7, 23 (Hann)



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Zaviseti od ceho  
< od presnych puzkoju > spr- ka cemu

Z. NR 3, 112 (A-V. Tric)



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Zavlnit

↳ vyběhla na ulici, zavlněnou dosud předjetěnou  
Soumrakem >

est.

Z. NR 8, 55 (Q. Kysročil)

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Zarabide ti

zšt. neolog.

Z. NR 7, 23 (Hann)



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

žarďati se Eomu  
zřet. neolog.

Z. NR 7, 23 (Hann)



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM



rozumětati se  
uši se z-ajc'  
zbyd-geolog.

Z. NR 7, 23 (Hannis)



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

zbezohledněti:

zgf-geolog.

Z. NR 7, 23 (Hamí)



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

zdraviti

33 Flajshaus : spr. pozdravovati NR 1, 236, 282

Zubaty : je u nás nejlepší pozdraviti než novota zdraviti,  
ale zdraviti neformálnější zákony čestný  
v lidu se říká pozdraviti / pozdravovati.

34

Kott zna zdraviti od pozdraviti  
v čes. slavní vždy jsou tvary složené  
bepne v nč. tvary složené (Ces, Heyd, Kraus)

MIB<sup>2,3</sup> BNR : zdraviti vlivem něm.

38

zdraviti z pozdraviti pozládem složením, zdraviti slo je zřetelné, ale  
jde o novotu

42

pozdraviti - základ. význam: nem' činiti zdraviti zdraviti / zdraviti //  
volati zdrav - paralely z jiných ide. j-ů

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Zubaty NR 7,

Zdověřeni  
listy z-ějí'  
zšt. uolog.

Z-NR 7, 23 (Hannö)



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

zezdola

vulg.

zub NR 13 162



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

číslo:

„učení, jako stromů“ folklóru  
dnes se učiva 288- místo hledět

Zub NR 8, 75



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Získati čeho, sp. co

Z. NR 7, 25 (Hannů)

"máda" — 8, 57 (A. Uzdovíc)



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

říslati - ceho  
< fyzicé advokáta >

Spr. Co

Z-NR 9, 208 (kvaria)



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM



Zmizet.

Imp. zmiz u. ocikávanek Zmizej

Zub NR 10 6



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

žuvračelý

NR 3, 15-4 doporučení m. válečný fosforacec

Shřejel: „nově vytvořena válečná uctívání“  
ze žuvračelý a ochromělý (NR a naše rec. 24,  
7)

l. ochromělý

žub.: ochromělý u J9 bez dokladu, u 231 v 72 nam

žub NR 8, 72

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

znak

28 < nejhezčí bramb se uědy obrátí na středný znak  
(kár listy 114) >

uměla' koutku

30 ze znaku toho uviděti (Zlobiči'), znakem padnouťi (17)  
ze znaku byl kopím proboden (Tyl')

33 nejasný' písmo uznal

Zub NR 14

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

zodpověděti / zodpovědět = co (odpověděti na co)

69 zodpovědět otázku (dati odpověď na všechny otázky) distributivně  
v starém j-ě doklady nejsou, ale lze předpokládat

zodpovědět otázku "zřet. novota", "podezřelá"

syn.-odpovědět na otázku // s otázkou ani podle beantworteten

Z. NL 51

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Zodfověděti/zodfovědati co

69 verantworten Germ.  
bez staršího dohledu, nemí (v lid. řeči)  
v stč. já sa to // z toho odpovím

70 už se k tomu neměla zodfovědati co, vlivem brusí ymzele  
fr. odpovědět si za co

kalita

Z. NR 5,

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Zodpovědět se / zodpovídati se

70 bez dostatečného v starém j-e, v lid. hči:

jedle sice verantworten

odpovědět se čeho znamená 'odvíci se čeho'

nesfr. učelo se zodpovídati před soudem

sfr. odpovédět / odpovídati za co // dříve z čeho

Z. NR 5

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Zodfoučiny, -ost

nepr., fo. v. v. vzoru

Z. NR 5, 70



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Způsobněti

zřel-geolog.

Z-NR 7, 23 (Hami)



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM



zpráva  
zraky z-ěly  
zřet. uvolny.

Z. NR 7, 23 (Hann)



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

zraditi / zrazovati toho z ceho // komu co  
zraděti

, odvrátiti (slov, vjstřahou, radou)

2

Jg z dobr, spis-e' bedlivejši' seichto slov neužívali  
jón v bežne' užití, u spis-u blížsich ualuně lid.  
(uafi. J. V. Štefánek, Tyl)

v sbč. nedoloženo, odtud uodlivějši' spis-u a onem i brusu

3

zrazovati u nem, Indi'ca (Kott 5 650)  
matici' Brus 1877: zraditi toho z ceho čyž m. zraziti / zraděti toho z ceho  
zraditi komu co od  
odraditi / odrazovati toho od ceho  
komu

1894: m. užívanos zraziti, odraditi deformace se haněti komu co

Čunil (Kob I, 95): „z friciu lobozoučijih a vzhlidem na vazbu z ceho  
niže, se tež zraziti / zrazovati, zraděti z ceho“

opráveore' zvali sřatue' hořlou

zraziti toho Jg (bez dokladu)  
Kott (už se u Rychnova)

4

zraziti se. 'odfacknouti od toho, uechati ceho' doloženo častěji (od r. 1512)  
zrazovati komu zrazovati (nem' uatežite' zrazovati) zrazovati niže čy odvozene  
od zraziti

čuběti, NR 1, 17, 2-4

7.

38 sraziti zohu s čeho od čeho 'odvratit' doloženo v j-e staršinu i v ar  
brusici: formazovali za srazniji  
Krusi: z duvodi libovecuy'ih sraziti > sr- "takovje fr'cinadu jay Srazyt  
nerad veriva"

39 sraziti p cesty 'odvratiti od zacate cesty'  
sraziti > sraziti formazovali se sraziti  
sraziti/sraziti, srazovati asi stari nez tvorj s s-

40 sraziti: sraziti se staro, gl. vz- paralely v esl. a jinich slov. j-il  
spr. tvorj (nemelo by smyslu obnovovat vz-

41 varba: zohu, slov. sraziti se  
od čeho  
z čeho  
Zubaty, NR 1, 117, 38-41

71 sraziti → sraditi, zmešna varba: sraditi → dat. (matička ji srazovala  
od formaz) >  
72 srazovati od čeho → ar. (otoc mu to v'pluvne srazo-  
val >  
fr'cina vsmi sraditi: stare sraziti se od čeho od sraziti a prijopilo z sraditi, od čeho  
sake' zmešna v varbah

73 srazovati srazovati co formaz 'sraditi zohu od čeho' / srazovati  
sraditi formaz čeho od čeho / sradovati formaz od čeho X zohu od čeho / sraditi od čeho  
- varbi

74 "nem' fr'e se vyhybaty sraziti, srazovati (zohu od čeho)", nem' fr'e zavadeťi neobvyč. sraditi  
75 je třeba fr'pout i sraditi (sraziti už m'žo nerada) varba: zohu od čeho  
J. Zubaty, srazovati, sraziti, odrasovati, NR 1, 117, 71-85

zrozpacitelci:

28. neolog.

Z. NR 7, 23 (Havniš)



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

živiti

čp. novotvar Kramerius (yd Let broj 18/2)

z starju tvarnu sra zvati

z. NR 4, 10



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

zvati se

"slovo faprove" u. jmenovati se

Z. NR 6, 82 (0)



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

květen č. 10

sp. co

č. NR 9, 208 (Marec)



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Evangelový  
o. Krumlo za fonetický (u Kautského)  
zab. příjma' Zab NR 3, 97



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM



zvybojue ti [o clovedu]

z. n. neolog.

Z. NR 7, 23 (Hauš)



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

záložitelní  
z. geol. - geolog.

Z. NR 7, 23 (Hannš)



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Ziskal



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Adj. ve funkci shod. atributu  
m. atributu neshod.

statková' < Emniva > 'na statku produkována'

Emniva' < základna > m. základ Emeni  
< rezerva > m. Emniva

tržní' < vzdalenost > m. trhu

produkční' < výsledek > m. produkce

fodničové' < vedení > m. fodničen

Emniva' < kontrola > m. kontrola účtů Emniva  
obratové' < udroky > m. suacha o jistý obrat v fodničen

slajové' < zhrnování > m. ve slaji

Emniva' < zastoupení > m. co do Emniva

vypisovací' < fiktiv > m. s vypisováním fiktiv

živinnové' < hospodářství > m. hospodářství se živinnými

výhumné' < usnaže > m. usnaže s výhumností v píde

reliziové' < ztráty > m. při relizii  
šišal NR 16, 82 (10)

Justi. přísudkové adjektiva u gouny

< tato práce je <sup>číslo</sup> jistě drahou >

fr. nom.

Číslo NR 16, 2 (0)<sup>TN</sup>



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Panovní soustružce

„nědy neohodně“

Lehlo přistoupeno na řádne' misi >

Zlhal NR 16 85 <sup>TN</sup>  
0

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Průchodník sls. doš. in. průchodnicu unu.  
u B. Němcové'

nespr. < pane Průchodník přijdouc viděla ... > část'  
al Zisbal NR 4, 291  
(B. Němcová)

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Přechodná z rozpisů (Sundý)  
u B. Křivcové

< karel umělec, hlasající ... >

< Karel myslivec, zapalující si dýmku >

AP-zápis NR 4, 297 (B. Křivcová)

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM



Sloužil - slso ve nedl. větě na Louci  
u B. Němcové'

foolce uem.

< ka hlavně (ucl) <sup>černou</sup> vyzkoušené keramici, na uš je jedné'  
straně od shora až dolů modré' mastičky gly >  
část

Al. Ztráta NR 4, 297

(B. Němcová)

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Tautologič

< kritické v hádati zemědělských bruhí >

< jen na zdravé hospodářské základně možno jedině  
rozvíjeti mnohostranné výhody zemědělské práce >

< v případě eventuální dražby >


Zeslal NE 16 85 TN  
0

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Vstařna' veta - vzdaleni' od subit.

[Edyž se vrátí [slatna] jolku ve formě knože,  
šterá' pou za to velmi vdečna' >

neznítelne'

  
Zisal NR 16, 82 (0) <sup>TN</sup>

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

-us, 2. -usu

circus, -usu

Quiz. cirku  
vždy ve výz. starořím. závodisté

humus, -usu

frigus, -usa

(x frigusu (vářič))

frigidus, -us

sol'sji'

Uatherius, -ia // iusa  
Bramerus, -ia // -iusa

Paulus, Paulusa

Zlhal Jaz Kout 1, 100

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

-iv, -in

chybě se v 3. sg. m. a n. -ě místo -u

jednulva & máchou vají  
doneslo se to & bratroou sluchu

žičal Jazkout 1, 106

246

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

abreutér

abreuce

cizí-ér

253

vzešlo v čes.

4

přijmout do spis. čes.

25 NR 36



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

aple'gr

zahri. slaug

špis. hrůžec, rozvod, odvoz

vulg. 'dítě, fotomeš'

Lidal Jazkout 1, 173  
P47

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

balíkovat šortky

zahr. slang

spis. obalovat

Z. Chal Jazkova 1, 172  
747



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM



bilbovity'

b-e' bruno

lexikal. nepřesnost u. bilbovinny' // obsahující bilbovinny

libal NR 16 83 TN  
0



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

253

buláč

↳ bulat<sup>v</sup> lās. 'bourat, borit'

↳ fce, chalupa, šichty

"krajová frčeb"

ZS NR 36



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

dobropřát

< přát k tomu k dobru  
přeloučení & dobropřís

vešter.

syn. přát // učovat (za, vy-) co k tomu ve prospěch  
// & dobru

Zižal Jarabek 2, 180  
248

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

dociliti / docilovati

prekladatel nezuzivá synonymu

číslo NR 16 85 (0)



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

dostavit se

< jobom e však dovode [nem. zemidolec] zcela lehce  
jo dostavených zhlavných odvrátiti od zastavení,  
štera' ... >

germ.

[redacted]  
Získal NR 16 85 TN  
0

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

dišledeč  
v d-u ceho

[ Zaostali jsme ... v provádění lečivých herel "usdy"  
poradu v d-u jiskřivém "Erdel" jorem svou reformou ... ]  
nevhod.

Získal NK 16 85-<sup>TN</sup>  
0

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

fajkovat

lid.

spis.

topit

Základ Jazkoub 1, 173

247

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

garnitura

spis. // obrost, ovetvení

zahr.

Lidral Jaz Kouč 1, 174

147



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM



Guirlanda

spis. //

věncová' zahr.

Záhradní Zahrada 1, 174

547



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

hajcunk

lid. , zahr - slang  
epis. topenistě

Zivral Jar Kouř 1, 173  
247

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

hajdovka

zahr. slang.

gis vnesovka

Zlhal JarKout 1, 172  
247



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

kraty ulomiti čemu

V intenzivně hospodářství obzvláště v zemědělství  
je třeba uvážení u-či h-y typické pracovní  
zaměstnanosti

nehod. obraz. něm

Základní 16 85 0

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

i v zápor. větě

< což jistě nebude mít dobrého účinku i pro  
dodavatele >

< pro výhody vzniklé však přehlídce i nevýhody >

m. ani

Získal NR 16, 83 (0)<sup>TV</sup>

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

jest + inf. < jest zjistiti >  
6 Zub. : prastary způsob pro možnost, vhodnost, zátodnost, uctnost  
v cel., v slovan.-j-ich, více na levo.  
duer lviš. až zastar., v řeči slavnost.  
v řeči úřed.

7 < jest founditi seznamy ve dvou opisech >  
jinak raději se vyložit!  
jest si to vysvětliti → možno si vysvětliti  
vysvětlíme si tím

Libal Jarkov 1,  
MORAVSKÉ  
ZEŇSKÉ  
MUSEUM  
1946

kalus

spis. // zával zahr.

Zával Jazkova 1, 174  
147



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

kanta

lid. , zahr. slang  
pis. obruba, obraj

Židral Jaz Kout 1, 173  
247

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM



Kapitálové služby podnik  
u. Kapitálové // Kapitálem

Ziskal NR 16 83

IN  
0



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

kaštlí'č

lid.

spis. truhlí'č

Základ Jazkoub 1, 173  
247

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Edyž

256

bezimě ve výzvě čas.

v j-e poučed lid.":

podm. < Snadno byt štěstym, Edyž jest z čeho >

< Edyž by odfoved, nepřipela, smeti žalovati u  
do jiskelství

Erjdelho urade (Herben) >

divod < Pijdu, Edyž mi štěstí kraje, do velkého pjeđu  
sveta

prjstka < Pro toho to všecko chystate, Edyž uš  
dceru jte vdala? >

7

"~~z~~ blodiha j-ovetivomy nelze proti tímto různym  
vzrambim nic namitat"

Zidal Jankout 1  
Hj

králov  
frískriženi krádel

nevohod. obraz

krástat v prováděni libických hesel „uvidy“ pozadu  
v důsledku frískriženi krádel foremborou reformou...>

Štátní NR 16 85 TN  
0

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

kválitiv'

61 v obibod. návosloví' frásny' význam, odněd do jiných  
oborů

< 2. pracovní, dílo >

62 "bylo by neopr. hledět se vyjasnovati jeu fráze, že snad  
2 jeho obličej frázela existence pod. uzavřít. uzavřít  
v jiných j-ích."

uzavřít mechanicky, jako pouhé formální výplně anebo  
užto "obecně pro vlastnu dobu"

MORAVSKÉ

ZEMSKÉ

MUZEUM

HRN NR 16 62

laubovka

zahr. slang

spis. listovka

Zidral Jar Kouč 1, 172

247

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

leptuň

žabr. slang

spis. vetaň

Žitav Jaz Kout 1, 172

247

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

mešláč směň

253

je jen spis. mešlat toho (přelázeť rovná v práci)  
neexistuje mešlat směny (je zamešlat)  
jen s předponami pro-, za-, z-  
nehod.

Zs NR 36

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM



mezivostva

neolog. kultury

Základ NR 16 83 <sup>TN</sup>  
0



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

mispet // inspet // lispet

rahr. slang

sfis. p<sup>u</sup>řehistě, p<sup>u</sup>řistě, p<sup>u</sup>řimě

Libal Jazkout 1, 172

247

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

našravny  
n - e' uerivosty [v hujisti]  
medog. zoldstunst

listal NR 16 83 TN  
0



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

nároč  
119

'úsudkem podeřné', vybrané 'míněni'  
'přesvědčení' o čem, o čem

X míněni' spíše domněnka o čem  
čem

Zbřal Jar Kout 1,  
'48

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

nemezerovity' star culture

levical. nepriamosť in. nemezerovity'

Získal NR 16 83

TN  
0



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

obhospodářování poli'  
(!)

žibral NR 16, 80 (TN)  
(01)



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Osoctim

190 piv-mas. , v nové době // fem. (z Osoctim)

1 // Ošwiciu // Ošwiciu

Zisral Jar Kout 1  
047

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

označovat co čím

Intenzivní hospodářství a označoval farový  
státek, stůj ... >

m. za intenzivní se fošládal

Získač NR 16 84 <sup>TW</sup>  
0

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM



ovlivňovati  
nespr.

číslo NR 16, 22 (0)<sup>TN</sup>



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

padati v úvalu

↳ náklad na zimní úmrtí nepada' srovnání v úvalu >

kontaminace nepada' na váhu

nepřichází v úvalu

Zobal NR 76 84 TN  
0

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

pěstovat, jíst, pěstitel ...

118 nejen o rostlinách, ale i o zvířatech  
pěstovat salát, okurky  
koně, králíky

9 odstin zúšlechťovat chov zvířat

Zlral Jaroslav 1  
147

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

pikovat

spis. // přepíchnout zahr.

Zidral Jarokou 1, 174

347

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

pinsovat

spis. // zastipovat zahr.

Žitral Jarokout 1, 174

247



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

folnohospodářský <oddělení>

(1)

Žižka NR 16, 80

(0)<sup>TW</sup>



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

považovati se čím  
(platové siluyini)

nespr.

číslo NR 16 84 <sup>W</sup><sub>0</sub>



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

právo o ochraně  
nesfr.

Státní NR 16 84<sup>TN</sup> 0

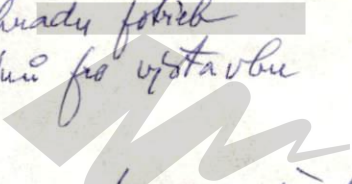


MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM



pro<sup>4</sup>  
na újmu předl. k<sup>3</sup>, na<sup>4</sup>  
část pro uhládači  
přida pro souvisl. a číselnou  
produkce pro úhrady fobřeb  
organizování plánu pro výstavbu

bráda & něm.

  
Zuska NR 16, 83 (0)<sup>TN</sup>  
MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

problém

125 „otázka významná, složitá a nesnadná s rozřešením“

problémy hospodářské - podstatné, základní, závazné  
X otázky - 9 - spíše praktické řešení různých  
úkolů

6 teoretické právo : o problému více  
soud : otázka viny

Líbal Jar Kouř 1  
> 1/8

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

propaganda

"druh propagace ...", který se týká' obecnějšíh  
ideji', hnutí', směru"

zdiscreditováno za nem. obupače, ale potřebue'

Zobal Jaz Kouč 1, 127-8  
247

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

prvést / prováčet + děj. sulst.

183 (uskutečnit, vyřídít, vyřadit)  
uz 2 konce 16. stol. u episkopátu humanist. a bratr.  
bratry nevyřídily, PS bez jazyk., ale vyřídily poprvé arifrid  
navrhovalo se provést kmenu majetku v Eukálie 30 lety

→ formálně  
prvést odřopávkou → odřopat  
prvést vodovod → položit vodovod

① natěry obru provedla fa. X. X. natěry jsem si obru v kuchyni

① složitější, rozsáhlejší odřopávkou, sílu  
X ② soustavou sílu bez učitelů & její složitosti  
těl: provést výřop učitelů X vyřopnout učitel


4 Národ. div. provedla vřadnou nevěstu X zakrálo  
prvést projev a předat věstě l. učinit, odředat (jsem jednou)  
- " zakápei schůze l. zakápit schůzi aj.

Zidal Jarkoub 1,  
147

provoz na statku, dvorci

(!)

u. hospodářství / ~~hospodářské~~ <sup>IV</sup> ~~fam. in~~

 <sup>IV</sup> ~~NR~~ 16, 81 (0)



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

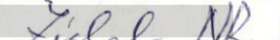
provozni poměry  
frankobličky  
(1)

Číslo NR 16, 81 (0)<sup>TN</sup>



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

früheste Eläster Samen  
(ab welcher Zeit fossilisiert?)  
geolog. Verhältnisse

 Zischal NR 16 83 TN  
0

  
MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

frustráční <stádo>

(!)

číslo NR 16,81 (0)<sup>TN</sup>



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM



podkladový  
p-a' vrstva v podestýlce (ve stáji)  
neolog. volaktuvit

Zábal NĚ 16 83 (0)<sup>TN</sup>



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

fruchtlose wirt. Arbeit  
m. s. vzhledem  
neolog. zvláštnost

Liberal NR 16 83 TN  
0

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

ředplodina  
(!)

žibhal NR 16, 80 (0)<sup>TN</sup>



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

730 předpoklad dvě předpony nevadí  
slovo nové, víc až v 70. letech 19. stol.  
v j-e odbor (J. Durdiš, Kadlec a Heller, J. Peřavý,  
J. Vlček, <sup>prav.</sup> ~~člen. Votoček~~)

"na širší rozsah než podmínka"

"podmínka je jenom takový předpoklad, na jehož  
splnění nebo nesplnění závisí platnost nebo  
neplatnost nějakého jiného tvrzení, jemu nebo  
okolnosti"

1 i podmínka je slovo nové, dříve výjimka  
Liska Jar. Hout 1  
248

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUSEUM

filwafitelne unobw

m. ke podivce

neolog. zlatstun

Libal NR 16 83 TN  
0

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

čestýchovat  
zahv. slaug.  
gis. přerý't

Základ Jarkout 1, 172  
747

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

průcházeti v úvodu

germ.

Ziobal Nr 16 84 (0)



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

frilézitostny

p-e nepřímě odlyt v cizine

lexikal. nepřímě m. eventuální

Získač NR 16 83

TN  
0



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM



fršpad  
v fršpadě; - - li.

< V fršpadě, jsou-li na rozpacích, ma-li se svažeti obilí  
nebo ne, musíme se bez váhání rozhodnouti >

nerhod.

Získal NR 16 85 <sup>TV</sup>  
0

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

priznávati co čemu  
<zemědělství>

m. — bití

Zlhal NR 16 83 TN  
0



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

puclák

zahri. slauq

3fis. wuec

Firbal Jarlout 1, 173

247

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

namovat

lid.

spis. urlice 8

Základ Jankout 1, 173  
247

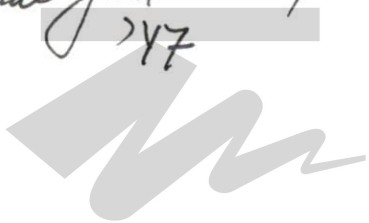


MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

ranky

zahr. slang  
epis. slahouny

Zisral Jazkoub 1, 172  
247



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

nauxi'ovat  
lid.

spis. upravovat

Lidral Jaz Kouř 1, 173  
>47



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

rigolovat

spis. // převéstovat zahr.

Získal Jar Koub 1, 174



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

rust // vzrust

135 < hnojením a podformě rust // vzrust rostlin >  
proces: rust X výsledek vzrustové činnosti vzrust

6 < cukrová třtina je vyššího vzrustu než lukovice >  
rustový X vzrustový

L. Bal Jaz Kouř 1  
748

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM



sechola

zahv. slaug 'l  
spis. sara'z

Zibal Jazkout 1, 172  
247



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

seuder

zahr. slang

spis. hrůkavec, rozvod

Zámal Jaz Kout 1, 172-3  
247

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

setrvaly'

136

o vodním stavu na řekách: stav setrvaly'  
namítly; stav, který setrval, ušel, který setrval

137

ušet. adj. strčila dějový význam;  
bdělý, dbalý, znalý, vztvalý

dobře už od poč. 19. st.

dues jako odb. termín v hydrologii

Získal Jazdovít 1  
246

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

slizňový stroj

lexikál. nepřesnost u. slizeci'

Zlínal NR 16 83

TN  
0



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

sortyrovat

lid.

spis. tříditi

Zisral Jazkout 1, 173

247



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

spadnouti se ve výzu. zhubnouti, zhubnutí  
140 cobyli bychom spadnout (doubady Bartos, Zubaty, Kopiciny)  
už v 16. spadnouti se : Aby se ulada' frasa'ra uespada  
pad bežne' (Vol.)

1 zvat. se asi podle spraviti se  
stavova' ssa uaji' casto se  
lid. kdz zhubnout se

Ziskal Jazkout 1  
746

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Sedce

dělati koum teže' s-e

germ.

al-žičal NR 4, 299 (Němcová)



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Sudce

vzítí si s-e, aby...

žerm.

Al. Zedlák NR 4, 299 (Křemčova)



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM



Srdce

přenést něco přes srdce  
germ.

al. Zřekal NR 4, 299 (Němčová)



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

spekulativně hospodářství

lexikal. nepřesnost u. spekulativně

Global NR 16 83

TN  
0



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

šajba

zahr. slang

spis. míška oholo stromu

lid. 'tabulka v ošue'

'kotouč, koto, šerč'

Zlínal Jaz Kout 1, 173  
247

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

šatudeka

Zahr. slang

Spis. stínovka (na zastínování pavěniště  
a hlemění)

Zlínal Jazkout 1, 173  
247

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

šatýkovať

žubr. slang

spis. zastreňovať

Zárad Jazkova 1, 173

247

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

šintovat

lid. , zahr. slang

spis. sešerabovat

Libal Jaz Kout 1, 173

247

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

špric

zahr. slang

špis. ručice (na šprici' čouvi)

Zitral Jarbovet 1, 173

247

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

73/8  
2

špicovat

zahr. slang

spis. postřílovat

Židral Jazkoub 1, 173  
247



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM



šteklink // štupe

zahr. slang

spis. řízek, odprutec

Ziřal Jazkoud 1, 173  
147



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

štos // stus beden

144 návrady: kromada

vstava

haldá

hranice

'neurovnaná' množství

spira 'do sířky, do roviny'

'velká' kromada, abč. 'neurovnaná'

dřeva, prken, prázci

beden  
cibul, pra'dla, luti

stoh

'velká' do výše narovnaná kromada

to's síř. zabavení

sloupec

prvních táčů, talírů, desek

hl. předmetů kulatého tvaru

Základ J. Kout 1

148

145

štucovat

zahr. slang

spis. Erđbit, sestřihávat

Žiřďal Jazkout 1, 173

747

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Štupráč

žahr. slang

spis. hrneč na ríže

Židral Jar Kout 1, 173  
247

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

šupua

lid.

spis. Eutua

Fibral Jazkout 1, 173  
47

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

trajbhaus

zahr. slang

sfis. rychlíkua, slem'š & rychlení

Zidral Jazkoub 1, 173

47

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

trajbovat  
rostlina trajbuje

zahr. slang

Spis. naši, puči

Zl. ral JarKout 1, 173  
17

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

trajbovat zelenim, evetiny trajbování

Zahr. slang  
spis. rychlit

rychlení

Zirral Jazkout 1, 173  
247

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM



broky

lid., zahr. slang

spis. usidla

v obec. čes. 'nečty' >

Zlínal Jarkouš 1, 173

747

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

trýb

zahr. slang

spis. výhon, letorost

Žitral Jazkout 1, 173  
247

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

ubity'  
u-a' pole

Ext. u. ulehlá// ušlapana'

Libal NR 16 83 (0)<sup>TN</sup>



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

umělé' klenčířství'  
zastar. výsm. 'dovedný, obratný, zručný' umělý' rytec (Vrch)  
novější' výsm. 'náhradní, náhražkovitý' umělý' a pracovitý' národ (Val)  
dnes : umělecké' klenčířství'

Zidral Jazkout 1, 149  
148

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

umělé zahradnictví  
dnes zastar.  
užívá se jen zahradnictví

zeměděl.  
umělé

umělé prostředky

Libal Jazdout 1, 149  
248



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

umslák// umslók

zahr. slang

spis. obklad (Edem jareuiste)

Zidral Jazkout 1, 173  
247

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

uniformost

vesp. u. uniformita

Zisral NR 16 83

TN  
O



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

uskladnění  
(!)

číslo NR 16, 80 (0) <sup>Tr</sup>



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM



uskladňovati

(!)

Štáhal NŘ 16, 80 (0)<sup>TN</sup>



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

ustájit, ustájení  
(!)

Získal NR 1/6, 81 (0)<sup>JN</sup>



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

uvážovaný

u - e' hospodářství

m. město // o Starém Glá roč

číslo NR 16 83 <sup>TN</sup>  
0



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

velký  
daleko větší předjoulad než  
m. důležitější

Libal NR 16 84 TW  
0



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

vícepráce  
resp.

Získal NR 16, 82 (0)<sup>TN</sup>



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

vyčítání

nutí pro co jemu v-i'

lexikal. nepřesnost u. cit // smysl // fochopen'

Zábal NR 16 83 TW  
0



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

vitr západních směrů  
nelze nahradit vitr od západu  
směr kolísá

Zlínal Jaz kout 1, 138  
746



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

vydutý'

- ① napíci' dutinu
- ② -||- vypouklinu

|| Coula'vni'

x odb. vydutý' jen ①

opozitum: vypouklý' || Couvexni'

Zsrdl Jazkoub 2, 220  
748

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM



výsemeňování

(1)

~~\_\_\_\_\_~~ Žižal NR 16, 80 (0)<sup>Tr</sup>



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Zábavný' podnět  
m. - i' pro zábavu'

Získal NR 16 83  $\frac{TN}{0}$



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

zacházení cílu  
< stáje prof. hnojivy > m. s cílu  
Lidéal NR 16 84 TN  
0



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Za'chovy'

2-e' brnění 'jen aby se dobře udržel na živu'  
neolog. vlastnost

Libel NR 16 83 TN  
0



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

zakrytí / -ávati brambory

"podmet. ssa je zde použito ve funkci ssa předmet-  
ného"

Získal NR 16 84 TN  
0

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

závěz  
do 2-u

zastar. u. do současnosti

židals NR 16 83 (0)<sup>TN</sup>



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

zapůjčitel 'zapůjčůp'

X vyfujčitel 'vyfujčůpě si'

Získal Jazdout 2, 199

50



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

199 Zápisnice 'zapísané', píska ušoune postýtneba  
X výpisníka 'výpisné', píska od ušoune získaaná

v peněžníctví: zápisnice  
nědy lze zaměnit

↳ Društvo získalo výpisné od peněžního ústavu >

zá-4-  
různost hledí

200

X Peněžní ústav poskytl društvu zápisné >

Získal Jarkov 2  
MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM 50



zdlužiti 'zaúčtovat na ~~dluh~~  
vrub

na'silue' X vi. 'zadlužit co  
učinit na čem dluh'

syn. zaúčtovat na vrub // dluhem // z účti

Libal Jaroslav 2, 180  
248

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

zdobřiti 'připrati & dobru  
ve prospěch'

našilue' X rid. 'vdořiti, uchlá'děti, usmě'řiti'  
'opraviti, zleřiti'

zpr. přátel // učovat' & dobru  
ve prospěch

Získal Jankov 2, 180

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

zdravotnický

159 zdravotní služby se vějí zdraví  
služby & zdraví

X - icky služby se vějí o zdraví } užší význam  
zdravotnický

160 zdravotnická práce činnost // zdravotní  
— e' zásady // zdravotní  
— y personal // — 4 —

převahy ualyvá zdravotní:

domácí, policie, úřadů, obvod, zálož

// zdravotnický

Základní zdravotní  
1  
347

zřísobily!

z- e! domácí zařízení!

m. vhodné!

základ NR 16 83 TW  
0



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

102 krostle 'obilí' 'vzácnit vlnem v Elasedi'  
už z 2/2 18. st.

X vříst 'vříst do výše'

3 // mor. porostle' připustit ve spis. j-e

Zobal Jaroub 2,

549

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Stratony

2- e' udržování potabu  
neolog. zvláštnost

m. s deficitem

Zlbel NR 16

83

TN  
0



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Zoubek



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

luxus

F. J. Zoubek (Devěta 1883, 1085):

„ Slovo piěpych podává' jěu částečnou stránku fonetickú  
toho, které' znatí se slovem luxus. “

Bač (MR 129) souhlasí.



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM



ZS



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

dle<sup>2</sup>

teleci' dle baranta dr. à la barant

gr. na způsob baranta

jabo barant

ZS NR 49, 66, 255

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

2



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

ž-



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

běh vědeckého pojednávání  
odmítnuto

[Z-] Nuč 12, 42



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

dispozice  
< prostředky jroucí s d-i >

opr. : kapital, které lze volně použít

[Z] Nuč 12, 41



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

firmantů<sup>v</sup> podepsaný deně

spř. podepsaný firmou  
forenne

Ž- Nuč 12, 35



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

2

jedna' se o základní otázky  
spr. jde, běží o

Ž. Nuč<sup>u</sup> 12, 53



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM



naléhati se

[ mezi keramičtvanými ra-a' se řada lidí ]  
nesp.

Ž- Nuč 12, 76



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

na sledující

ulice

resp.

Z - Nač 12, 76



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

obhospodařování čeho

Spr. hospodaření na čem

Z-NUČ 12,69



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

oddisputovati fakt  
l. pojítko

[Z-] nuč 12, 43



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

particelai'  
(!).

[Z-] Nuč 12, 4



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

zodni'kat vy'lamova'ni' samene

h. samene samat  
dobyvat

[Z-] Nu'c 12, 43



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

prostředky  
podle (Geld)mittel

u. peníze, hotovost, kapital, jmenů

[Ž-] Nuč 12, 47



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

provést stávek

resp.

Ž - Nuč 12, 76



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM



překovaný zivotitel  
sr. přepjatý

[Z] Nulč 12, 42



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

přicházeti v úvalu

opraveno

[Ž-] Nuč 12, 41



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

zápis

chudinské případy 'chudi', které jsou chudinský  
úřad

[Z] NÚČ 12. 41



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

západ  
v p-ě omezených prostředků  
opr. : bude-li nutné peníze

[Z-] NÚC 12, 47



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

prispivatel

NR 15,71 : spri. prispivatel

Ž NUC 12,40



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

rámeč

v rámeč těchto směrnic  
podle im Rahmen

č. v rozvalu, v mezích <sup>z</sup>

[Z-] N<sup>1v</sup> 12, 47

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

rozpočet pro rok 1933

spř. na rok

Ž - Nuč<sup>v</sup> 12, 36



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Kada let

spri. mnoho let

[Z-] Nuč 12, 42



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM



Samonáťah u hodinés

návrh: samočinné uatahovadlo

7

Z NÚČ 12, 42



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Směrnice

vhodnější : návod, pokyny, pravidla

[Z] NÚC 12, 41



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

stavěti nějakou věc tak, jako by ...  
nespr.

Σ -



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

stězovati si

< bylo si stězováno >

nespr.

Ž-NuČ 12,76



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

uskladnění

nerop.

Ž- Nuč 12, 76



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

velkopodmíně

resp.

Ž Nuč 12, 76



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

vícekrát

< v - e řádati vojenský erár >

mehrund

opr. uedolovat

Z. MUC 12, 53

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

výlohy

nespr.

Z NUC 12, 76



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM



zapřičiněti schodeš

spr- byti přičinou schodku  
zřídčiti, zavinit schodeš  
schodeš by wohl vzniknouti

Z-NUČ 12, 37



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

zařaditi, - žen

spř. - děu

[Z] Nuč 12. 47



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

rodovědní / rodovědní přípomínky  
spr. odvětví na co viz PCP

Z - NČ 12, 53



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

zodpovědnost

Spr. od -

ž -



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Žáhavec, V.



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

řidičova

Řidičův učitel

řpř. ředitelna

Václav Závada NR 20 123



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

řidičovsky' fůdavek  
i

< řidiči' učitel

řpr-řidičelky'

Václav Záhve NR 20 123



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

řidiči učitel

l. ředitel obecní školy

"řitel by s věcného hlediska byl účelnější  
než dosavadní pojmenování řidiči učitel"

Václav Žalavec NR 20 123

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM



Žažá, St.



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Inf. po slech sentenci  
jodle L, ve shodi s N  
slyšel jsem ji zpívat  
teh hřáta ve singing

X a aroman, kak ona uoet  
// ee netue

✓  
Zaša, in Pocta J. Šlosarovi,

295, 236

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Passivum opis.

nadměrně podle N

< Prezidentova řeč byla vysílána v televizi >

podle: wurde durch Fernsehen über-  
tragen

X перегабарнаць

Žaža, in Pocta D. Šlosarovi, '95,

MORAVSKÉ 235

ZEMSKÉ

MUZEUM

Slovesed čísel

čtyřadvacet podle N  
" v čes. ustupují "

Zašl, in Pošta J. Šlosarovi,

95, 235

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Slovosled ne nebá'ih zadržujících vedl. věd. členem

<Včera chtěla Galina jít do Kyjeva.>

ve shodě s N: <Gestern wollte G. nach Kiew  
fahren>

X Břepta J. хотела поехать ...

Zása, in Pocta J. Šlosarovi,

1795, 237

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Slovosled u zjišťovacíh otázek

Ve shodě s N nepřímý slovosled P—S

Přijde Petr k nám?

Wird Peter zu uns kommen?

X Петр придет к нам

Zařa, in Voctá J. Šarovi, 95,  
237

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

brat, ubra'st tomu co

vliv N: j-u stehlen

X R ykpacb y kozo getibzu

Žarza, in Pocta J. Šosarovi, 795,  
236



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Cestopis

halbe volle Reisebeschreibung

X nutebore zemucku

in:  
Láza, Pocta D. Šosarovi, 75, 234



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM



davat pozor (na Eolo)

podle: (auf j-n) achtgeben

X cuotjettb za kem

Žara, in Pocta D. Šlosarovi, 95

234

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

dělat si z čeho

nic si z toho nedělatu

frdlö: - ich mache mir nichts daraus

X и на то не обращают внимания

Žabá, in Posta J. Šlosarovi, 795,

234

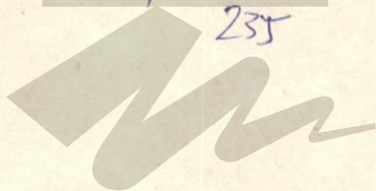
MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

drzet rovnou palec

podle ! j-m den Tammen driichen

X douetb za koro-H.

Zaza, in Pocta J. Šlosarovi, 95,  
235



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

durch u mlade' generace  
body jsou durch  
Žaža<sup>in</sup> (Pocta) D. Švarovij 234



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

fest u mladí generace

utahni sroub fest

in  
Lasa, Pocta D. Šlosarovi, '95

234



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

fuřt fuřc

u mládě' generace  
Záta, <sup>iv</sup> Pocta J. Šlosarovi, 234



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

hic u vláde' generace  
muž je hic

Zava, in Petra D. Šosarovi, 134



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

holt u vlády generace  
ou holt u chce

Žažá, <sup>na</sup> Pošta J. Šlovarovi, 234



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM



jeden

člověk // jeden neví, co to znamená

podle: man

Zub. odmítá závislost <sup>svaz</sup> mezi man a člověk

X (17) He Zhaemb, 470 710 Zharut

Žaža, in Pocta J. Slosarovi, '95,  
235

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

jet na desatou  
podle: es geht auf zehn X (ceyrac) Харано геситого  
геситом/гас

Лара, in Pocta D. Slovarovi, 795,  
234



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

maličel

ma' to v maličce

podle: er hat es in seinem Finger

X. от на этом родaky cber

Lada, in Pocta J. Slovarkovi, 95,

235

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Slouosa sentiendi s na<sup>y</sup>

мысль, вспомнить, запомнить  
podle N: an auf

X R: ~~о чем-нибудь~~

Zaza, in Poeta D. Losarovi, 795,  
236

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

na'zot

zalt podle Anschauung

X Bzurg, unetne

zasa, in Pocta J. Šosarovi, 95,

234



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

nechat

to se mu musí nechat

folle: das muß man ihm lassen

X Этого и этого не надо отходить

Zařa, in Pocta J. Šlosarovi, '95,

234

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

něst na oko  
hodi' se to pro

fohle : das paß wie die Faust aufs Auger

X ipet kak kofobe cequo

Zaza, in Pocta J. Slovovi, '95,

235

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

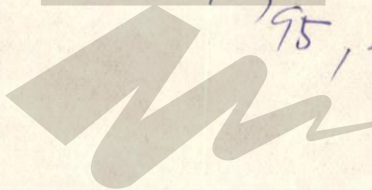
podmiňit

zákl. podle bedingen

X odycnovit

Záza, in Pocta J. Šosarovi,

'95, 237



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM



fojedna'ni'  
sall' podle Abhandlung

X citat' 69, "ссредоване"

Zaza, in Vocta D. Šlosarovi, '95,

234



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

prosadit

zall podle durichs tren

X podobca 1020-11.

Zažá, in Pocta D. Šlosarovi, '95,

234



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Frída 28. 12. 1951

Salz poelle Vortrag X nekund

Laza, in Pocta D. Šlosarovi, 295,

234



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

sděliti

Salz felle mitteilen X eoduzit  
Žaža, in Vocta D. Šlosarovi, 795,  
237



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

ten „kvaričku“

vliv N

< Ten listonos tu jeste ueni >

< Der Briefträger ist noch nicht da >

× Портавотка нека нет

Žaža, in Poeta J. Šlosarovi, 95

237

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Ženatý



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

autocistě

hybrid, neohod-

Zemský NR 44, 126 (N)



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Basel

sfz.

Basilej

Zvraty

NR 44, 123 (N)



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM



Graž

sp.

Středočeský ústřední úřad

Zemský list NR 44, 123



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

jak po koup.

víc jak sto zájemců

spz- ues

Ženaty, NR 44, 124 (IV)



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

perdit pullitra  
(na sloji o Eubabwie 500 ccw)  
slang.

Zemaj NR 44, 126 (N)



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Luxemburg

spol. - Luxemburg

~~Číslo~~ NR 44, 123 (N)

Levotyň



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

noruechodina

"uevrod." hybrid

Zenaty NR 14, 126 (N)



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

poskytnout číslo <podfory>

sp. - co

Senat, NR 44, 124 (N)



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

frédjé douci' vozidlo  
"vevlad."

spec. vozidlo jedouci' fréd Elen  
X frédjeti (jízdom frédstihouat)  
Zematy, NČ 44, 126 (N)

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

soutěž 'vlastní soutěž jízdy'

slang  
Denat NR 44, 126 (N)

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM



střel hbitě

u. hbitě

U. Zemanův NR 40 904 (Pugr.)



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Žilka, F.



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM





x



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

roubík

zacpatí ústa 4-em z bezpečného sádku  
nespí, protože roubík je něco dřevěného, čím se ústa rozvírají

X NR 2 153-4



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

x.y.

1



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Superlativ

záplava superlativů

"takové nadřazení nepou ve svobodě s duchem j-a čarobu"  
"žhřebčů" "sáhodobná slova"

< Vypracoval co nejkategoričtěji >

< Zpracoval co nejefektivněji >

< Nejvíce stranější v děle >

< Nejsamo znejnější právo >

X.Y., NR 1, 17, 305

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM



nahačový  
n-a barva (flebova, kela)  
nahač (e) znamená 'ocin'!

X. Y, NR 1, 17, 221



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Švec, 2. sq. Ševce  
stejně jako afelativum

X.Y, NR 1, 17, 229



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

ředátoř

"nemořné slovířbo"

v ulnřé lid. jen řertem a řosměřnř  
drafi. řynátoř

řř. vědec

X. Y., NR 1, 17, 305 (N)

~~řř. vědec A. K. NR 2, 18, 178 (T)~~



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Nová excerpce  
pro purismus



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

HLAVINKA



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Jevy



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Abstrakt- substantiv u. adj.

Samé slovo nemilo pozornosti členové >  
l. pozornému členovi

Hlas LPŠJ 126



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Oldj. od most-jmen na -ice

lid: Krdiborice - Krdiborčy'

Hlavinka květi' járo  
dítě, se lid ma' slyšel  
pro. zadržest'

H2 13

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM



Oldj. od toponymu

Nevalouice → nevaloušy'

Libeňčice → libeňy'

Všetín → Vsačro

Zabřezly → Zabřelšy'

Hlavinka, Jovalea 50

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Adj. v atributu u. subst.

obchod výdlem 'obchodování'

X železný, solný obchod 'uvrsto'

Sr. uasny' železný, solný, chudobný list (= chudobly),  
uvrsto list (= o uvrtě) <sup>vyveden'</sup>

HZ 35

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Odj. v predikátu - instr.

"chyba ještě ostřívejší a svévolnější než u podstat.  
poněvadž se tu namnoze provádí nehodný  
šmejst, troufalí síbalství."

- < žáci byli nepozornými >
- < dvě léta byla neúrodnými >
- < důvody byly jasnými >
- < věci jsou vesměs správnými >

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Hlav. Por. 203

Oldj. u. Kizny'ch fa'du v atributu

<strach židovsz', kope uze strach fiedl židy>

HZ 55



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Adj. + být m. deadjektiv. slova  
buděš platit až buděš modryj

P. Zmodrās ✓

Hlav LRSJ 126 ✓

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Adj. z part. min.  
alt. w. pas.

po přeroběném trestu  
kaskovily' odpočívá

Hlav. Pov. 211

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Adj. z part. pas.

"chyb"

< To je podarěné, povedené. > in To se podarilo, povedlo.

< Vydarený synáček >

< Zapadlý ve snehu, listi spadane se stromi >

< Unavený voják, rozjásaný >

Hlav. slov. 217

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Adj. z přechodníku u. slovesa  
"latinský a pologermanišský"  
↳ viděl jsem ho - lekcího >  
↳ slyšel ptáka zívajícího >

Hlas LRSJ 126

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM



Adjektiva vizovaný' přechodní & přítom -ici'

šed se mu vyhyba'

ve spis. částě zřetěny' ("přepletenost")

< rosteli'k na ropecu stajici' >

< jaly'si šel & ozyba'ici' se pod rukou >

vstaly'ici' se & čemu', souvisely' s oím

< co'i podobaly' se šaftanu, "zručně" co'i jako šaftan  
podobaly' šaftanu >

#2 56

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Adv. m. adj. z part. pas.

jišiel noceravane  
nerwane

lepe nocerany  
nerwany

Hlas 218

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Adv. z aruz. subst.

bromadu, trochu, trošku, špetku

Hlas Pově 217



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Adv. ze subst.

tma, zima, pravda, kus (vědy), síla, bojovost

< Dnes v noci bylo tma. >

< Bylo v tom kus vědy. >

Hlav. Pov. 217

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Adverbializace substantiv - v predikátě neutrum

124 pravda, šoda, chyba, síla, zima, tma

kus<sup>konci</sup> + bylo

125 chybně: je pravdou, bylo šodou, chybou  
těž<sup>v</sup> spr. bylo trochu, bylo jik<sup>v</sup> lromadu

Hlav LRSJ

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Aruz. u sufina

Bartoš ; v starší řeči zpravidla gen.

Hlavně háji' aruz.

91. < přijiti na' sūditi žive' i umřevě >

HZ 55

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Apozice

schváleno : Gadet aspirant .

Hlav Pov-202



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Brachylogie

Haviřra chváli'

< vrítí na leštenou práci > ušolem bylo lešit

< bludná bylina > kdo slápně, jistě zbloudí

opily' večer

železný trám, kousky' trh

< suchý ulquár > až vody nemá'

Havřov 181

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM



Číslovky základ. u. druhových

84

spr. desatero žožůh přibikamí  
desatero jemenel, štkuj: šestery luež  
druhove' čisl. v čisl. třici; sedmery svádsti  
tež uljku ma' patero složení, čtery pramen, patero kalhoty  
brjji' rod

85

novj jazg: tři věky, dva zákony, šest generací!  
dve duše, sedm klíčů - př. různosti!  
v jiných jazycích druhove' číselny chyběj (něm., fr.)

Hlas LRSJ

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Číslo za základ. u. družové

[ Lidstvo je drceno téma dvěma principy, spi.  
tento dvojím principem > #Z 61



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Číslovky drubové

205 Žehnání práce desatero přikázání boží  
"němčina více formací je soubor, čítina více  
křesťanů obsah"  
"pěkné, krátké tvary"

< dvoji číslo, troji rod, dvoji složení >

< dvoji sukno, paterý jamer >

chyb. pět řečí, dva webové úžory, tři období,  
tři věky, tři formáty

206 "hrubé nerovnosti" < přirodopis tři řiši >

"neobvyklé tvary": < ze dvou zel m. ze dvojiho zla  
ze dvou dober m. ze dvojiho dobra >

"nejasnost" < kolik je kovů v městě >

Hlav. bod 206

Dekl. - masl.

hrad → stroj u sulst. na ~~l~~ zbrata zmicuviti  
v C. do zotle, fofole, chmele  
na hor.      a

HZ 30



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Rejars' subst. zlyt.?

< sklizeň "nestačila na krytí domáčí spotřeby >  
l. na domáčí spotřebu

< po dloužení válce >  
l. po válce

Hlav. Por. 190

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Děj: subst. → inf.

slábil splnění požadavků → splnit

řičnělo go & opuštěni' kaje (ker.)

nebylo jiného & oocelavání' → celati!

nemel čas k. stisknutí jeho ruky

→ nemel kdy rukou ucu stisknouti

Zurřelo se ucu kiti' → kiti

Hlas Poo 190-1

MORÁVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Děj. subst. → věta

negodant se to bez vzrosti zřetel

→ reverme-ti se zřetel

trubač foudrauitu mohol se přetrávnouti

→ jab foudra'

čoc ka se klidi' před v'plyny dorrauitu

→ než dorraje

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM  
Hlav. br. 191

# Deklinace

„Šiný jazyk, ještě plný životní síly, nesnese nesblou-  
ných balvanů ani z cizích jazyků; oteče si je své-  
škeré strany a tam padá sáze své rovnověz

režvie pl. u. režvieu

mor. bibla - e u. bibli'

jin' → jini'k  
koci, koci' → -i'

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM  
Hav. Pov 166



Dejky  
Voz brad - gen. - a

do stola, duba, hrma; z kura'va, pa'ke'holo  
u voza

Winter: vejce z rosola, zastaveno žaludka

Hlav 100 199

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

<sup>Dejst</sup>  
Vzor trád

6. sg. -e

"mnohy' učeny' jěstkye lokaly na -e: v jazyce  
v Zabřezě

"nejlépe se dějeťi mezi lidu"

ale doporučeno: na Hostýně, v Dubě, u. -u

Alav Dov 200

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Vzor <sup>Dokl.</sup>hrad

6. pl. -ich

"nepečue tvary, i edyž stare" v

kuatich, dvorich, životich, po obichich  
doporučeno: kostelch

-ich: "špatný vkus a sluch"

"spíše neřady spis. nalezení, jorgeltonický  
"věneč" extra"

Jeb. "nemístně nadřazuje měkkým", speciálně  
čes. "koncovkami" čarich, slovič

MORAVSKÉ

ZEMSKÉ

MUZEUM

Hlav Por 200

87 Deklarace slova Mařa aj.  
88 Geb. doporučil gen. Maři  
Hlav. i Spr. Maře



Hlav. Spr.

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

1204 <sup>Děky</sup> představa

199 Mas. sou. vojvodi, družbi, šelmi, brepti, 1  
200 poludi, lajdi bez pozru.

Karlov

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Dobl. osob. jmen na -s, -z

92 Geb.: 2. Weisse, Paise, Maxe, Aloise // nědy -a

Hlav. : nespr. -e se dostalo do gen. vlivem vol. -i

viz prus. něm. : nom. Krause, Heiuse

na leor. -a

-u - doprunceno fro čer.

94

Hlav. Pa

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Něky - rozdíly mezi Č a Mor  
Hlav Var 114 - 120

"bloube' samohlásky česre' vznikly buď užením :  
dušou, duše, duši ... ~~zajati, zajeti, zajiti~~ [..]

"vraška na radující tváři

"muslo čes. <sup>řádky</sup> ~~blásky~~ se proto zdloučilo, že měly

průzvuč "

v obojím ~~řádky~~ "ještě něco ciřičko,  
nerbovaného"

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

116

"podnet" z němečiny  
tež "v latinské škole"

Hlav Var 115

Mode, Probe, Schule  
pater

Elipsa

"hlavně z důvodů estetických"  
"vykázat se rozvolněností, iše dnuému oparování"  
"žytčejích slov snad domyplobelych"  
"učebvat posluchači volněji" výklad  
z souvislosti  
jeuom naznačit nepřijemné slovo a  
větu

Har LR SJ 109

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM



Elipsy slsa

Hlavinka doporučuje

- ↳ neměli po německu hovořit >
- ↳ ženy počaly svůj koncert provozovat >
- ↳ zůstal jak ohlavný stát >

Hlav. 180

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Fem. - vz. dušě

„starý zřevob (z Paprocetů)“ padl na zemi „zdomácení sestra“

lid: padle na zem, ale v l-ře padl z zemi (zvr Erle)

i za nom.: Svata' zem

#Z 51

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Futurama ofsamé  
vzhledem něm. místo před. sls došlo.

budu jen frati, sfr. napíšu jen, že jsem zdrav  
budeme vidět, sfr. uvidíme, jak to přoučí  
bude lepší šev, sfr. fotecé

H2 57



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Gen. sg. m. adj. přív. l.

↳ synové Uoema > spr. Uoemoví

↳ synce starěny > spr. starěnciny

" často se uastěkuje pán "

↳ & domu pana Vejvary >

Heavlov 165

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Gen. nadměrný "dle jarehosí chyb. zářova setrvac-  
nosti"

< Druho hlavy si lámat >

< Dodezi daveho slova >

< Kde by vnu byl souce >

< Koruna majici jen symbolické vy'snami >

Hlas Pos 232

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

231 Gen. po zápor. slse „nejčastěji partitivní“  
nemá života, nemá peněz

X akuz. „o nedilněm celku“

↳ jakživ takový špatně neviděl

↳ nemá peníze > určitý počet

není gen. u „nedilného“ nic

↳ nic jsme neztratili

↳ Studenti již neříkali nic

232 „focoleme“ ↳ Stránka neobsahuje ničeho důležitého

tež u zájm. ↳ nevíš-li to, nevykládej

„v hladných otázkách“ ↳ když se čerá zájmena  
odpověď

↳ může být lepšího otce? >

↳ naležne se tam slova o tom? >

} l. nom.

Hlav. Por

Jen. pachtovní

Kral' šel lovit zvěř. Jde připravovat království  
nebeského.

Šel sebrat almužny (něco) x almužnu

Hlav. Por. 216

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Janův „přesolený“

prodlužování života, zodpovědětí všech dotazů,  
zachování svého jmění, mítí delšího života!

Hlav. Pov. 216

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM



Feminina

197 výchov — výchova ("aha") [Erziehung]

8 Wüster: jolou — joloua  
směs, jater

rozhojnování e-i

Klav. 107

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Fut. ofisne' u. doš. sba

budeme videti, slyšeti  
bude teče ne'sti, věsti  
bude teči (Winter)

spr. uvidíme, uslyšíme  
spr. poverse, poverse  
spr. potěče

Hlas Dvo 194

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Hiaf

odstranovat  
"korbředlost samohla - hová"

žadř obyčejně

to se i u soudu dokáže → sež u soudu

hráli o groše nebo o pivo → neb o pivo

Hlav 10v 133

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Hypotaxe

19 "Čestina pochvaluje si volnější vazy a sklady veš,  
přičemž podtrážívali ji 'nerluo'")

↳ Čekal na fomu, již však nepřicházela,

"opr. a změně" Čekal (si) fomu, a nešla

"ale nepřicházela" >

H Z 19-60

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Chyby překladové [Reymont; Chłopi]

překlady na s. 116

Har LRSJ



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Idiomy lid

rap. Obrázky v rěči lidové

Hlavní kniha L. R. Š. J., 70-74



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Justi. předikat.

63 to není pravdou  
možným nespr.

64 popření lid. řeči

HLAVLRSU

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

200  
1  
Instr. v předěátu  
"manie" "že samé učení"  
[ve čtsti říkato přibelo není těžkou věcí >  
ve staršiu je nou.  
i "přelovce": je chybou není pravdou...  
spr. bylo pravda, škoda, chyba

Hlav-Pov

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM



Juste. prediěat. u adj.:

"neokusně zdlouhavý"

< někteří lidé' jsou uadanzými a fraasvitými >

< byla jsem neformou >

stareš' čas. uat' uou. - viz Stb, Bort V's

HZ 53

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Justy. u predikat. subst.

↳ bylo by bráchem J. Zubaty  
X bylo by brácha (F. Bartos)

spri' Bartos ✓  
"lidoveji"

Hlav LRSeJ 124



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Justi. původce „nehod.“

<galery letohrádek přepaden Hunny >  
<papěři lékaři dobrovolno opustit lože >

Hlav. Vor 134



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Instr. v nominal. predikátě adj.

byl veselý  
byla šťastnou

syn. vesel || -ý'  
šťastná || -á'

Hlav. LRSJ 124



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Interpozice určovaného subst  
↳ kosluňvaný lid bestialit vraz dou  
chtel se vlnouti na vinu'En >

Klas Pov 184



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

~~7h~~  
7h

Jmenné tvary adj. v přísudku  
< obsah knihy, hezde, spisovatel, meze >  
„určitá koncovka přísudkového jména je vždy správná,  
vyjma některé známé: bos, rád, vinu, povinu,  
nevinnu, spolehu ...“  
„Hře se i v řeči lidu za-  
chovaly.“

urč. konc. - „svatá vlastnost“ x neurč. - „spíše neprávě  
činost nebo počáteční stavu x le' činost“  
mít hlavu všecky rozbitou x rozbitu

hodu x hodný, schopn x schopný jiné významy  
Hlav 100 204

MORAVSKÉ  
ZENSKÉ  
MUZEUM

Katachreze

< s tajemstvím se nechodí na buben >  
< paplu, kam mne oči ponesou >  
spr. oči povedou a nohy ponesou

spr. tajemství spr. <sup>nedává</sup>  
s tím se nechodí  
na veřejnost

Hlav- LRSU 80



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Komparativ adverbii'

(nej)Hnětější, (nej)šimětější

Heav Pos 217



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM



Kompozita u. aforice nebo atributu  
Kleopatrapudr "raději pudr Kleopatry"  
panama klobouk L. panamský E.L.

Hlav. Pov. 202

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

~~Kleopatrapudr~~

Kompozita se saviadujimi Komponentami  
sklonuji se obe Komponenty  
z čista pasna, od stara dávna  
zbohodaruma [!]  
Karlouka-Uherska

Heat Pov 202

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

# Kondenzace

na<sup>4</sup> < síly v přírodě na použití člověkem čerpat >  
spr. že jich člověk užije  
až  
aby jich

po<sup>6</sup> < zahrada po orázení a ufravení >  
spr. až se upraví

z<sup>2</sup> < rodiče zadržal se udáti z obavy před pouštěním  
starých rodičů přívrženci Darhalora >  
spr. aby se přiváželi učiteli  
z  
MUZEUM  
Hlav LR SJ 107

Kondenzace substantivní

126

proti duchu čistiny  
↳ lev táral se zvirat po přičině jejích strachů >

l. proč se les bojí zvirata  
↳ podnikání zaviněné nedostatkem zájmu >

l. že nikdo nedba  
↳ utrpěl zranění slovesním rudou >

↳ situace nutná & podání si rudou >

Hlas LRS

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Loud., Peře Ind.

" Oznam. způsob je zvučnější než spojení "

Pravidla pro spisovatele, chtějí-li s se jimi říditi,  
spí-ji Chťeji-li >

HZ 47



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Kondicionál u. indikativu

< Radil k míru, než by se vědo do toho vlozil >

spr. než se vědo do toho vloží

< Necht' by se stalo cokoli, učiu, jak bys uvaž >

spr. necht' se stane cokoli, učiu, jak uvaž

< Nemohl se rozhodnouti, co by jí dal darem >

spr. co jí dá

Hlav. Pov. 213

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Kondicional u. imperativu  
indikativu s at

< Radil tu, aly tam šel >  
spr. jti tam

< Řekl jsem, aly zaprosil >  
spr. at' zaprosil

Hlav 107-213

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Konjugace

1. sg. -u, 3. pl. -ou <sup>„přislušenství“</sup> u. -i, -e

tesati, orati, šarati, řáti, zebraťi, šarlati,  
řezati ...

šuju, přiju, ~~laju~~, seju ...

Město 9. 5.

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM



Konjugace  
Tvary slova typu začne

jiati x jiti  
jati x jeti x jiti  
napati x napiti  
přepati x přepeti  
připati x připeti

odstraní homonymi  
mor. - ati

Geb. : (při)znamenati

přijati, folius neopradoucí  
Hlas Jov. Sp

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Kvantita samohlásek

nezni dobře : beldáku', m'dici'

Hlavní vlna' krátke' frasi' : faže, čada, zrada, usitvone

chybný názor, že jízbočná slabika se má (jako v němčině) dloužit. 4

čím dále od něm. hranic, tím méně děle

hrach, plác, rozek, samau, žaba, rozle, blato

stě. a mor. kase x čes. káca

H2 1/2

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Mas. m. fem. „vymahá' nová' doba plus' konvoká-  
nosti“

lečárna doktor filosofie, paní doktor medi-  
ciny, paní forenca, lečárna čef obchodní  
domu

Klas 100 197

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Mas. za feni.  
vexen, holca kláren, svetel ...  
lenoch x lenoska, žebřák na kuru  
chudáč, chudáč o žmáček

Havřov 197

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Uasr → fem.

šlechť-j-ové zručnosti

houfel, dřev, ocel, salar, šeděn, Kroměříž, Olomouc,

kancelar

HZ 30

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Wass. u. neutr

↳ s protestantismem přišel & u nás o jidech znáte  
více Z. Winkler

dobře: přišlo & u nás o znáte více

Hlav LR SJ 124

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Maar. - G. fl.

-ich < krotkích, rás'ich >

"sp. si jazýč obložení širší hlavy"

HZ 50



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Mař. - neživ. - ove'

„dobře zakrytá voda“ : chrámové; stromové

H2 50



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM



Maře. u topony u

ten Mezric, námeřt

Olomouc, Kroměřiz, Třebíč

Třebíč

} odjezda  
maře

Hlas LRSJ 132



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Výčet moravismů (většinou vzaty ze Z. Wiedra)

Hlavní slova čes. v řeči

102-106



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Multiverbace

fr. podle něm., proto se jí využít  
učiniti form., spř. zkusiti  
udělati ohem, spř. foelfaliti, zatefiti

HZ 58



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Nejace u slova „znači' silnejš' ráfor než u pomoc.  
sba"

↳ S u' bych nebyl šťasten X S u' bych byl ne-  
šťasten

↳ vlastní matka by ho nebyla pozvala  
X by ho nebyla pozvala >

Hlav-řov 232

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Notu. unšt-juceu  
v označení dráhy

< dráha Brus-Pierov >

spíše: brněnsko-pierovská

ale "zachovává přesnost a je to lepší"



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Onomatopoeet. interjece

Hlavní návrh doporučení m. delšího slza

< Lehem pač na zem >

HZ 54



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Opakování reflex. zájm.

„nezoučně“

⟨ Radujte se a veselte se, sji. Radujte a veselte se ⟩

⟨ Slyšel se frizuati se, sji. Slyšel se frizuati ⟩

H 2 58-59

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Part-pas. - lu

"spis - si jazs oblatuje si rni hlady"

HZ 50



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM




Pasivum, lege activum  
nebo arjoni medium

47 tvary činné jsou "romantičtější", přesnější a současnější"

< Tak zř. s lodicía für Erzbischof vlnami, wurde von Wellen bedeckt >

< Verdi byl významnějším císařem řídem, raději: Císař významnějším >

HZ



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Panivum

"kadeři [trav] činný!"

↳ V Dunaji není tolik vody, aby se byla křívda >

l. < ————— " ————— > aby se byla křívda >

"nebo středej!"

↳ aby se byla křívda

tež (vodička pokrývala se vlhkostí >

↳ dřívka se drhne větším a řízkem >

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM  
Hlav. Jov 210

Passivum

"[trpné tvary] jsou tak neohobbné, rovnole, z Eoli'ca  
roudku složené a ještě nemají pravého trpného  
významu. Dobrá částka jich mohouc jim  
vyhýba." 4

Har. Nov. 210

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

*Handwritten signature*

Pasivum od nepřechod. sls „chyb.“

< Jás od vás se muou zacházeno. >

< Usedauto u stolů. >

tež

< účelu bylo doráženo. >

< ~~vydání se mu~~ vydání vášni forde bylo přerušeno. >

Hlas 100 277

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Panivum od nepřechodných sloves

"chybuje"

dosa'hnout<sup>aj</sup>:

- < líčil by dosaženem >
- < město bylo dobyto >
- < bylo to použito >
- < byl umu popřán oddech >

[Změna  
gen. v abuz.]

Hlavňor 211

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Pasivum + instr. původce

<kanovník bude jmenován králem>

nejasně

Hlav. Pr. 210



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Passivum + instr. přívodce      modus čes., není v řeči lid.

< čtenářem bude nádo sáhnuto po Emze >

< schůze droučena předsedou slovy di'ei >

l. čtenář sáhně po Emze  
předseda roudil schůzi



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Plur. podle smyslu

Winter: většina ujali radu za moučkou  
mnoho mužů neměli po německu  
třicet sousedů stáli s žirovi

Hlav 105-198

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM



Plur. vztaž. zájmi. u. sg. vliv franc.

Ti, kteří se zajímají  
Vědění, kdo frišti, toho nelibovali

sg. kdo se zajímá  
Kdo frišel, zadny' neliboval  
ani jeden

Hlav LR 50 103

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Plur. // dual

Ústroje nejlepších mistrů jsou v fevruálních  
rukách // rukou // v fevruální ruce >

Hlas Pově 199



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Plur. , učiva' se ho často fytečnē u. sg

, učiva' nezvucnē travy pluralovē

< na jídelních listcích, lože na jídelním listku >

< v tabových chvílích, jeknutí v tabové chvíli >

< vojáči demonstrují bodu & rozehnal, srozumitelné >  
bodákem >

< pozor na jazyk & favete linguis >

< losile sama díla >

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

HZ 55

Plural zdvořilostní

dříve < tabiček zřivali >

ovšem foliá - svobody " nastalo jakési narušení osobní platnosti "

< starších formací >

HZ 14



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Popis sešmice  
korespondence

< Zena  
listeb

Hlav. list 201



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Préter. ne funkci „imper. min. času“

Zdraví se ptali!

Zdraví vzali!

Zdraví [v]žlázovali!

Hlas 214  
Obv



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Přech. min. m. bud.

209

210

< Pozdrav se bude zase krásně schopen >

spr. Pozdrav se

< Čtete a přičtete pochvalně >

spr. přičtete

Hlas Dvůr

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Přídomeš

„Jak zřejmě tak neřekne ructváří se vlastním jménem za přídomeš  
jodle Herr von ... páh ze Šlema

sp. šlechtic Šlema

1 „přídomešování vlastního jména (ze Šlema, z Východilci)“  
„jva“ „nezrušné“

HZ 46-47

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM



Přirovnání Lid. (z nos. uat.)

kap. Oba v řeči lidové

Hlavní: Lid. řeč a spis. jaz., 28, 65-69



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

167 Rod míst: jmen  
slovan. mužsk. Boleslav, Jaromír, Chotěc  
-sro → -sk Jambro → Jambor  
Plodivo → -iv

168 <sup>iv, v, v, v</sup>  
Meduči → Mezic, Medric  
cizi' mužsk.: <sup>iv</sup>Pariz, <sup>iv</sup>Pest, <sup>iv</sup>Bukurešt, <sup>iv</sup>Solum  
Sumeň, Vidin, Perun, Orel

domáci' mužsk.: Olomouc, Kroměříž, Chrudim  
v čes.: do Boleslava, gen. → nom.  
nom. Boleslav → Boleslav fem.

fem. Boleslav se píše slovan. situ  
gen. do Boleslav se zavazuje, ale je spr.  
feminizování měst proti situ slovan.: <sup>iv</sup>Pariz, <sup>iv</sup>niš, <sup>iv</sup>Jambor  
<sup>iv</sup>Pest, <sup>iv</sup>Bukurešt, <sup>iv</sup>Heřt, <sup>iv</sup>ta Dunaj - die Donau

169 <sup>iv</sup>Drinopol (slovan. Odrin)  
Jeb.: <sup>iv</sup>ten Olomouc (hrad) → <sup>iv</sup>ta Olomouc (<sup>iv</sup>čes. <sup>iv</sup>Forz.)  
Hlas Vor

Sing. v platnosti plur.

ve všední dena ve svátek  
postoučali jidro jěna  
omědřavati slatkem své' přisvědčem'  
brotil postem tělo  
lrev potučem teče

Hlas Váru 198

"co má člověk po jednom"

byli veselí uply, pane už ty křesťe na vodu

199 "sgem se vyline nefernému tvaru plur.

Winter! Šli po jadrách "správněji" po jadrě  
dětí ve frácih → ve fradu  
v jedináčcích bývá málokdy jevný korek  
"l." v jedináčce

Sing. m. plezn.

- 122 | < obě složenky měly křížič na krku >  
< mlátilo se cepem, strojem >  
< jeli vozem, autem >

- 123 & čtyř
- < dlužníci hrozili soudy spr. soudem
  - < pivo proudu, fotoz. telko > spr. proudem, fotozem
  - < plameny lásky hořels srdce uatvise' >
  - < ženy nebyly zivoty jisty > spr. frameneem
  - < hrátko se ve vyprodaných domech > spr. zivotem
  - < v jedinačech by na malobdy prvního rokem > spr. vyprodaných domech
  - < Z. Winter >

Hlav LRSJ 122-3

Slouoso

„Slouoso česde' pou plíce a srdce jazgra; zde sačzi'  
hlavně na tom, že vstihuje činnost přeměti než  
kterýkoli jazyk' evropský; ani staroklaická' řečtina  
a latina se mu nevyrovnají.“

Hlas 100 209

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Sloveso

57 "Českelum slu pořád více vyrycha' slovancka' mička a miša,  
kvetraiva', rozpadla' se "

HZ



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Sloveso m. Subst.

47 b'va' zvučn'jší"

< Mapa je těžko s přenášením, sř. Mapa lze těžko přenášeti

< Byt s přonajmutím, sř. Byt se pronajme // profíci! >

< Pádem utrpěl zlomení holenní kosti // Pádl a zlomil >

60 "Hádky se přenáší všechna sila ze slova do jména, podstatného a přídavného,  
je něm. zřetělení. Odtud těžký dech a nepravdělný tůň sedce  
ve větě same' i v samostatné"

Čes. má si zdokonalovat jména, aby stačila označovat věci  
pojmy, ale nemá se to klít přívěsem bne ze slova do jména,  
nejméně ve slohu historickém. 4

HZ

HZ

Slovodiel

- 60 „Základem jich [pravidel o foradi slov] byla' ponejvice libozvud'  
61 „zabranovat' jich' druzim' lufam' souhlasem', jak tomu Gva' v rici' lid'  
zbytecnym' pruzevim', jednotvornosti' souhlasem' na rozdil' od kiste'ne'

#2

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM



Slovesná číslice  
mor. pětadvacet  
germ. ?

čes. dvacet pět  
latín. ?

Hlav. Pov. 189

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Slovoled čísel  
„ proč se nemá přestatí <sup>u f.</sup> pětadvacet?“  
Hlav LRSJ 732



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Slovesed - fořadí při slovesed

zda' mi se arch.

zřve': uně se zda' // zda' si mi

H 2 57



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Spojovací adj.

žlt.

- < zpra'vy došedší z Londýna >
- < Kořích sahajíc po pátý >
- < uenávist az ka hrob ždoucí >
- < dvěře nedoucí do komory >
- < muž se stíci na soui >

Hlav 100 A80

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Sebst. vrb.

„dvoudabíčná Soucovka“

raději jinak dcera ne vdáváni, lefe ne vdej//vdej  
blázila se chvle setřívání vlády, lefe setřívání vlády

HZ 53



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Subst. verb., Pěse Adventivizované fard. fas.

[ Darováním jehly popřeká se přátelství, „zvučněji“<sup>4</sup>

darováním jehlou

[ slavnost každého vzete Panny Marie, Pěse slavnost Panny

Marie na nebe vzate ]

H2 55

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Subst. verb. → adj. z part. pas.

prosi o rychlejší jednutí → o rychlejší jednutí  
vděké se srovnánímu papíře → se srovnáním papírem  
prodloužení výstavky → prodloužená výstavka  
po uloučení války → po uloučení válce

Blaslov 1911

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Subst. verb. + se

"uzvoně", chyb.

loučeni' se  
shledání' se

matky se synem

#259

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM



Substantivizace adj. fem.

končejší mor.

dati hechtorovi za varhanclove X o. varhancství

————— HZ 30



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Supinum      nadbá se ho<sup>7</sup>      klade se inf.

šel spat, přišel se vadit

žež go byti (cíl pohybu); byl zvonit klerá'm'  
byli si sbežovat

u sle, kora' knaci' úmysl, učel  
chtěl ho knyžit  
matka učí dítě chodit

Hlav. Poč. 178

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Tautologie  
v/ kap. slabne význam slov

Hlav Pov 136-138



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Tautologie

slaměný štrůhel

Z. Winter

: sosové omáčky, fočile' škebove' schody

Hlavňos 27



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Tautologie, paronimazie

kap. Teplované' tupluvky

Hlas Pev 140 143



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Univerzitace

kursova < řepa  
nemoc

respondentka < žena  
listek

indická < žena  
povídka

státnice "skautka"

parlamentářka "komise"

polnice "trubka"

výzva & opatrnost

městanka < stola  
obyr. města

kandidátka < žena  
kand. listina

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Heav 100 201

Účelní a osobní samohlášení

"hlednutí pod cizími vlivy"

"vysychá a zvětrává se slova-pluosti"

"vadás a chradie nedostatkiem životní mizy"

Hlav. Poč. 79

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

79

Uženi a ostreni cestiny v souhláskách  
" postup hledání a chování "

g " je širší a měkčí než h " než k " Čakan, Čovalka

80

mor. g oknu

ci slova: stě. kros, čičan, brobidu

mor. grejcar, gate // ě - vagace

c " je širší a měkčí než f "

stě. radosci, dosci

č než f mor. bača, čes. baba

sc než šf; stě. scstie, mešan, mor. scava // sbava,

st než št: štěně, křistal, břečtan, vlastova

vkládání slyt. užla, souhl. i šdraje, štrvostny, štried,

vkládání t: ja t uholi štubot

Hlas Dv

81



Verbo-nominal. spojení

čl. substantivizace

Čachatu urvá se s výrobě pečidel >

syn. s achatu kubi se pečidla

Č byl reálný v plování > l. neumel plovati

Č pohrdali svrta slo tak daleko >

l. tak (velice) pohrdali svrta

Č kosi všem jeho bránu silny zápah >

l. pro silny zápah nemůže [se kosi všem]

Č odstranění prvku místo stalo se povoci uyci  
houby a kosi > l. první místo odstraneno

uyci houby a kosi

Č nebylo obavy s postrození stroudu >

Hlas Por 190

# Vokalizace uadněrua'

Vinaričeho forus o báicu, & de nejsou dvě souhlasy fo sobě  
chybná vokalizace předložek:

že ohně, ve opravě, Eu upomínce  
- bible: ve hrvi tvé; sušil: Eu fohrdaku'; Pal: ode předmetustva,  
js: ve bráně

zde jediné formě pravidlo přiklanosti nebo přiklanosti, že totož před-  
ložci samohlásky přibírá a jotaluže & sobě něco souhlásky z udslavi'  
neřechetel slova

nerfr. dočimontí, odjel m. dočimontí, odjel

Er. rozpisuje, ale rozepřal

rozestohati se, zlytečie m.

dočel // dočel

MORAVSKÉ

HRADSKÉ

MUZEUM

HZ 44-45

# Vocalizace předložek

„Odejme-li se ... souhlasové skupině předložková samohláská,  
jež jako první sloup nese všecek souhlasovou konstrukci,  
roubí se tato v nepohodlnou, až nevýstřednou kromadu:  
v *luku*, v *chřtánu*, z *kůstce*, v *chvatu*, v *čtverici*,  
s *zhoštěnými*  
z *urdy*, s *přetroubným* *jeřem*

HZ 39-40

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

proti nadměrné vocalizaci  
zřetelný háč : ve obraně  
eu ufonie

HZ 61

Vytráci schéma franc.

C'est de lui que je parle

Čes. kulturní o něm, nič. To je o něm, co  
kulturní

[redacted]  
Hlav LRSJ 102

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Vstaž. zájem : opřena' o odraz. zájem. obit franc.

To, co podává' uds Rus (Chlumec)  
Ten, kdo nic neoděl (Křez)  
J' sam, kdo se zda' (trava.)  
Ta, která' u mi' milovat'

Hlas LRSJ 103

Havlara : Ti, kteří' se uvracejí'

l. uvracejí' se. // Oni se ...

MORAVSKÉ

ZEMSKÉ t. 104

MUZEUM

// A oni se ...

Vstařuvost

č. 11. Jak si radit od vstařuvosti

Hlavniča LKŠU 105



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Vklazí veta

„nadeji samostatná“ se spojila a  
sbíral dary, jž v Brně utrábil >

„čistěji“ a utrácel je

< tam je halbou, se škerelto je přístup na verandu >  
„hladce“ a s kets je přístup

Blavinda LRSU 105

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

č. 1  
Zájmena Gladna' v zápor. větvě

< Aby někdo nemypil >

spr. někdo

< Každý' dbalý' neobejde se bez popištěm' >

spr. žádný'

Hlav. Pos 230

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM



Zájem odraz.

zbyt.

↳ řádek u něhož, abych ho učil hrát na  
klavír >

Hlav. Pov. 179



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Zájem. povah. osob. m. reflex.

< Tu máte za vaši fili > spr. Za svou  
nědy žyt.

< Vaše zdraví si zachováte > spr. Váše

Hlas Pová 206

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Zajm. foserionů

"ces. libuji si uedde osobu' ualueskem u. delsi' fivlartivraci' "

< Pod uohama pepina zachrupal fisek  
"Sratce a zvucne": Pod uohama ji' zachrupal fisek >

< Krev ma' se bouvi, cesteji "krev se mi bouvi" >

HZ 53

uvede zglecna' ("přelivnost")

< mistr nabral trisek do dve' zartery >

< Stromovi' vyrazi' dve' pupeny >

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

HZ 56

Zájmu. přivolast.

zřít.

> polkadil si rukou svoje vlasy >

> oheň mu pátil do jeho tváře >

Hlav. list 179



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Edjmu: přivlast. m. zájm. osob.  
dítěl mu rukou, "čistěji" než jeho rukou  
pod uokama jí' zavržal přič  
Bíh mi svědčím l. než pod uokama jejíma  
Bíh mi svědčím — a — Bíh mi svědčím

Hlav. Pov. 172

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Zájem. přivlastňovací u. osobního "přicházi" & ujm  
hládek do svých očí l. hládek u. do očí  
srdce jeho se hnulo l. srdce se ti hnulo (libosti)  
přes závrzal pod jejímá uobama  
l. jí závrzal pod uobama

atd. (překlady z Kosičky, Eitla, Baara aj.)

"V tomto druhém případě (2) jsou tělesné ústroje  
gabri uvolněny, od prvního živobytí svazu  
nárcho čis, pojmu: ja, ty, on, oni. jsou jako  
samostatné, v arpon odhalené, v oslablé sou-  
vlnosti" srz. Štěpánův sloves (25)

MORAVSKÉ  
ZELENÉ  
MUZEUM  
Hlav LRSU 90-91

Žájiu. přivlast. + Žájiu. osob.

↳ přel si (sve) čelo >

↳ suh mu roztal na (jeho) oděvu >

Hlav LRSU 9-1



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Zámu reflex. se jen p<sup>o</sup> dvou  
< Země kdala se trásti se >  
< nepodařilo se mu dostat se se dovn >

Hlav-Pos 208

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM



133 Životné m. neživot.

čtu Čechy, Pražany, Návise, Dělníky

sp. Cech ...

židiti budíča, -ička sp. budíča ...

134

světi sobouba na hostale sp. sobouba

ve svatý Duch "mysli' se doba"

Hlav Dvo

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

živostne' tvorby u nezřít.

< středních kohoutka na kostele >  
lid: kohoutek

< podat Čechy, kašince (noviny) >  
lid: Čech, kašinec

< mít jedinečnou trumfa, taroka >  
lid: trumfa, tarok

< vzít rohu >  
lid: utěhl za rohu

MORAVSKÉ  
Hlav. LRSJ 95  
ZEMLSKÉ  
MUZEUM

Afixy



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

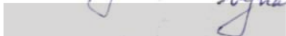
Prefixy slovesne' nadhybe'ne'

(navrátiti se, vrasly lezou (slézaji'), žily se kúci' (slučují'),  
(v)stříluouti, vytrlovati z rukou (vukati), zmenšovati  
se (menšiti se) co na uho očerává (co ho čerá)  
žracovat se (žrát se), způsobovati starosti (zúsobiti)  
žodivovat se (diviti se) (vzavít si piano, (v)sednout si,  
postacovat (staciti),  
oteplovat se (tepliti se), nedosahovat (vesahati),  
umorovat se prací (moriti se), pohlcovati dychtroué  
(hlitati), vstřilovat do díl' (střelati)  
očerávat jeho (čerati)  
žtřípčovat (žtřípčiti), dílo sbrouci se po (rozprosbrouci  
se), ~~žtřípčovat~~ žtřípčovat (žtřípčiti)  
žpalovat

Hlas 100 177

Prefixy

„přesolené a přemáštěné“ kypení předložil a  
předražil do ušlosti

napomáhati, započít, započítati, ponechati, ponadáti se,  
ponaučiti, uposlechnouti, vypduňovati, vyvalčovati, zachroub-  
lovati,  vynahrádati, vyvadiviti se

Hlas Br 177

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Předjourná Elsa

Hlavní doporučení: Evněli šatůst' a zručnosti šba bez  
fředfon

< hechtělo se um usednouti, lefe sednouti >

< Trava očeravala svého foersem, lefe čerala >

#2 54

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

bez -

„ne píše nové“

bez předvěstí, bez vlivu, bez podmíněny!

Hlas Bor 231



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

bez-

- výsledný, - úspěšný (l. marný, daremný, planý,  
jalový), - účelový, - protivní, - vyvíjecí (bez vyvíjecího)  
- radný (bez rady), - mocný (bez moci), ~~bez~~  
- příkladný (nebyvalý, nevdaný)

"jás úspěšně a nechtě, taš vědy slyšecně"

"nevolně předady": erfolglos, nutzlos

"ale vědecky to má být, aby to šlo podle"

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Hlav. Tovar 204



- e v předponách  
„chybně nebo přinejmenším zgt. býva' dlouženi'  
slova“

otevíra' x otevři - el

rozdmekne x rozemlel

oddvírá' x odebral

„přelišně samohláskování“ : odejeti, odejel

Hlav. Pos 175

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

72 tvrdě' t - měkče' l na tuorane, ve Slezsku,  
na Sloveusku

rozdíly ve výslovnosti:

73 nedá' se ve spis. češtině obnoviti  
na podobu z' Lukáčovic: Cesta k' Lemi' kaply!  
u B. Wintre: boule, k'olou, pod židlou, pod kaplou  
měkče' l v cizích slovech: k'ukla, m'ula, f'icla, v'itla,  
v'ocra na -ila (mantla), -ela (kapela, cela), -ala,  
-ola (parabola), -ula (perula)  
češ. v'igule, šofule, f'arole  
kapla, tabula, m'la

74 měkče' domáci - ulá (marchula, bobula), podle toho  
i -ala (troubela), -ela (habela)  
tvrdě' -la u domáci v'ila, v'itla, ž'ila, ž'ula, ž'ula  
Smola, št'ola, š'ola, měkče' v'ila  
u domáci měkče' i: ž'ala, š'ala, š'ola, kapitola

Hlav. Prv.

$\check{n} \rightarrow n$   
dávati přednost

kuchyňa, skúňa  
kousto, coiusto  
Třebouso, vidensy  
lázensy, lousy  
libensy, mišensy

Heas 100 127

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

ne<sup>v</sup>-

X - Si

↓  
zna<sup>v</sup>me', povedome'

(vedu tam něco, nějakou práci >  
cosi, jistou věc

[stále něco kubiš] > "vím, vidím co"  
cosi "nevím co"

kdesi, kdy-, kam-, odkud- "když nevím nebo se  
dělám, jasně to nevědet"

"ja' vím co"  
"sám nevím co"

Hlav. Por. 157

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

-0- morav. <sup>průrodný</sup> ~~průrodný~~  
modely zvířat (bež a z. Wiedra)

čes. -u<sup>o</sup>-

místek, zvířat<sup>o</sup>

Hlav. Pov. 103



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

K. M. K.

vypíčen', zruš horčičné' dovoztvo  
Winter: starce, starceč, ferarčíč

Hlas 122



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MÚZEUM

10

„Hládko K, jako vůbec plevel a všelika' neplecha,  
již za stara měla a dosud má rolnáckou sílu  
plemenivou ;

Křtěl, Keráb, Kěl

na dvořích, v klášteřích

Hlas 100 124

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Konsonant ř

42 „uni cum i ve slovan. j-ich“

„malum necessarium“

ř folklorně je ménější

„časem v slovnost jopi se změnilo fo způsob folklorně“

Dr. Mor. výslovnost slova řišera

řiš řišeritortí - ře ře řa řiš řišer řišeritortí

čyřušij - lid čyřušij / čyřušij

43 morišij, materišina - lid morišij, materišina

šučil: farma trarnost

č. vřar, vřar - mor. - č.

řišar - ře řišer

čarice - ře čarica

nezavádět analog. tvary: dořar, sboře, řebře

z řařem' v řus: vřar, čyř spřezem' aj.

řřar' řebřer..., řebř, řebřar, řebřal (m. řebřal)

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

HZ



č m. f<sup>v</sup>

kost, chut, mast, pout, srost, závěť ...  
chyb. Běláček<sup>v</sup>

Hear Noo 122



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

se  
ke

se skora, ze zdola, ze zdaleka, ze z Plzně  
" chyby "

Head Post 216



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

~~Requiescat~~

se- , ze- u adv.

„chyb.“ seshora, sestřiny, zezdola, zezda'li

zezvýšě

Hlas 218

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

v-      vadlyt.

vstřílovati    do žil      l.    stríkati  
vskočiti      spr. skočiti    do věci  
vstříciti      "froote"    strčiti

Hlas Pav 223

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

vz-

Zavedl J. E. Kosiua  
vzpomínka, vzalidem z  
par i vzplauul, vzvedauul, vzprtemil,  
vzdalorati se, ~~kevdali~~

Hlas Piv 223

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

vz —

„fukšne“ archaisovaní slova předložen vz — sledova' zručnosti  
vzdrušení, vzpravení

MZ 50



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

-dk

Václavůž, Karlaž, Štěpánaž  
„siláček úžvy“, humpoláček  
Hlas Kult 47



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

-ák

Karlá'č < Karlovo nám.

Střelá'č < Střelecký ostrov

„ponechá' se fražetěmu divotipu a vkusu“

Hlav. list 201

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM



-a'ni', -eni' odzpor proti subst. verb.

↳ dcera na vdava'ni' > na Hane': na vdaj, vdej  
↳ byti na uvre'ni' > l. na uvor

Hlavkov 172

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

-ar<sup>h</sup> ces.

l. mor. -ar<sup>h</sup>  
doudar<sup>h</sup>, vymenar<sup>h</sup> (mor. vymenar<sup>h</sup> #)

Hlas 100 122

nesnadno stanoviti leze  
srov. vodlar<sup>h</sup> X fermlar<sup>h</sup>

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

-ar<sup>1v</sup> čes. volár, vídar  
l. Mor. -ar<sup>1</sup> volár  
-ar vídar, vídar



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

-ár, -árství

řyt. gramotičar, revolucionáři (u. revoluční) /  
revolucionářský

~~Hlas-Boh 173~~



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

-ář, -ar

mor. sufix je „zvučnější“ než čes. -ář

višar, kotár, domisar

H2 43



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

- ce

soudce, soudce, správce ...

v pávodní tvary -ec, napi. sf. tvorec

proti Gebauerovi rozlišování -ec x -ce

  
Hlav. list 91

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

-ci' mor. lid. verua'

l. -ly'

souvisi'ci' - souvisly'

lesnouci' - lesly'

nebo jiné pref. obažly ualžijci' - ualžijce -  
fu'slusejci' 83 - fu'slusny'

mor.  
blystici' - blystavy'  
štipajci' - štipavy'  
visi'a' - visací lodičky

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

-i

tati, mami, slečiči  
Ukalci, Mici, Mimi, Boži, Tonci  
"trochu poháňala det. řeč"

Mor. : gummi → guma

Hlav. slov. 165

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM



165 - i' nast  
6 sudi'

geb. : puvrabi' podle troji'ho vzoru  
Hlav : (!)

Hlav Pov 165-6



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

-í

164

lod<sup>v</sup> o žibli lodi'

Wintor: divci' neutro

165

městi' 'mesto', almari', univerzi', feri' 'pero'

Wintor: obouruči'

2. pl. parni', chalupi', lusi', slzi'

Hlav Pooz

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

-í nahrazování podobami týdny  
za'bradli' → -o (Winter)  
město a jeho okolí' → -ek  
uhli' → uhl  
hameni' → hamen  
drví' → dřív

Hlas Pová 466

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

- i hromadná  
zavedbavaji' se  
koš se reálných prubů spr. prouti  
listy - listi, lameny - lameni  
maleni, oteši, zapradi, bloži  
Trny - Trni, Jaluby - Jalubi  
Hlav. Pov. 167

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

-i n. dedinace  
"chybně nadbyteč"  
uhlité, smetité

Hlas Pová 167



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

-ta'

„forfolita' rēc' a fo u' jazd' p'seunij' uel'buji' si' tvani' na »ice'« '9

vidici', sp. vidouci'

vra'ci', sp. vrouci'

visici', sp. visaci' // visuti' // visly'

bloudici', k'efe bloudij' aj

HZ 48

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

-iua (-ovina)

zvuknějši' mor. Brejčovina, Sedvičua  
než čas. Brejčovství // Brejčovství

HZ 30



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

-iti "přechod." x -ěti "nepřechod."<sup>(v)</sup>

299

zemniti x -ěti, zpestřiti x -eti  
divočiti loho x -eti, babiti 'prováděti babičku'  
x babiti 'stáráti se babou'

302

stejný význam: bydleti, sídlěti, kvilěti  
po čes. více -iti, mor. -eti

Hlav Piv

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM



- l  
rozexuávat mlté a tvrde' l  
doporučeno mautidel, popela, do dobla ...  
Hlas 100- 97



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

- m sklonyje se i nesklonné<sup>4</sup>  
skorem, ležmem, mermem a uoci'  
tolicem děti požehnaná  
Hlav Pav 1677



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

- na' - ta'

83 na čeránu x čeránu' "pouhá činnost"  
"předně činnost"

84 houva', schovávaná', nalívání', rozpaá'  
dožába', doula'ceva', přijába' (do obce), zavodaná'  
podívání', zkušena', vyučena'  
doporučení' tohoto typu

Hlav. LRSJ 83-84

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

-ná' (-ta')

mor. zvucněji -ná' X cis. -ni'

na cělanou X -a'ni'

jak na zavalanou. X -a'ni'

ředit přijatou X přijeti' // přijmuť' (!)

sypaná panu rektorovi X sypani'

HZ 29-30

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

- n<sup>v</sup>

„speciálně čes. zkratky“  
naň, zaň, veň, doň // do něj, z něj

Hlas 100 171



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

—o adv. „hynou“, brěbarě jsou „pěruá“?

↳ Velvil hlasno >

↳ A'sař patno mixel a schá'el >

Hlav Pov 218

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Adv. - 0

"zaučkována"

obnovit květi - He : fúřro, ostro, Spro...

Hlas br 125



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Adv. - o mlsto - e  
- e

fridero, astro, škadro viz suaduo, uaruo

Hlas Bo- 95



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM



127 - ova 'vdana', dospela', samostatna' "

X - ova " malindra', mala', ulada', nedospela', svobodna',  
nezamostatna' " na kor.

128 si z Hochova X pam' Hochova'  
le z obcas novina'ch, z. Winter

127-  
Klar Nov 129

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

-ova' X ova  
Harbo 97



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

- sko 2. pl.-sek, l. -sk ("suse každý jazýk")  
sp. ohnišk, hledišk, hradišk  
X na kor. 2. pl. dereš

Hlav. Pov. 172



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

-nsdy' w. -v'sdy'  
"nepeleuc" "louody, v'deidy'

Hlas 100-98



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

- (o)si' l. - ly' "fútil's fúslavé, veřbové i sířlavé"

myšlenky púřsední' a ciziny.

fúřle'  
dořle'

spávkú dořední'

řapal'si' slunce,

miřnov'si' roř,

řanil'čuv'si' u  
koc u ř

řromiviv'si' e (řromiviv'sec?)

Hlav řoo 174

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

- ši' // - vši'

4. Rozvojná jest lúda zaměnovati přechodně za přičiněti'

nastavěti' nutnost, raději nastala'

národ z rozpaděti' se říše vředešti'

zručněji z rozpadle' říše vřely' (vřelý')

snad se bude říkat zhuřelý jablko

puřina // puřinovina m. puřina

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

H 2 1/8

-t<sup>v</sup>  
nefokodlna<sup>14</sup>, „zlyčua<sup>14</sup>  
„ < zádov<sup>v</sup> byvaj<sup>1</sup> biskupi > neb<sup>N</sup>, edyžt<sup>v</sup>, byt<sup>v</sup>

#250



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

- telný'

hledat bratři' adj.

nedobytelný' → nedobytný'

nevýrazitelný' → nevývážený' zdroj

též nevyšlovný', neopravený', neua-

neřebený'

nepořádný', nesedící'

Haršov 173

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM



- u<sup>o</sup> Martinu Jandru  
Bartos: slou.  
Geb.: nesloune'

Klar 100 165



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

-uně stavuně ces. -n- grom.  
Hlas pro 121



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Kondenzace adj: -vsi'

<zákonodárství podobné metody užívání>  
decondenzovat

Kar. LRSJ 107



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

Inf. - t

že sualy fo Eratosti // -ti

nejlépe nechat obop' tvar, „jak se kdy stury hodi'

ke svému oboli'“

jen tvar -titi' <platitj mititi>

žeji' „jalsi kiteruē“

H2 54

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

-ýr čes.

l. mor. -ýr

řionýr, řuženýr, řanovýr, miřetýr, bobabýr

Hlas 100 122



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

- úřad čes.

l. mor. - úřad

repetička, nekoučička

Hlavová 122



MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM

dobře gut. sam, Sde zastupuje Še

„vznam zvetral“

„platnost jpi jest fouse zoubwa“, Sde zabranuji bratu neb asfou  
kde se ma'ri s obolnu“

nedobře: < jare z strucnyh zprav vidno >

priznal stolu starich, važneto, biblioteko

neb. uafu. < Režtíz mi pro taba? > #2 50

MORAVSKÉ  
ZEMSKÉ  
MUZEUM